

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2001 M. SAUSIO 25 D. NUTARIMO
NR. 86 „DĖL LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO IŠMOKŲ NUOSTATŲ
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-22-1939) (TAIS Nr. 22-13425(2))

2022-11-18 Nr. NV-3277

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Įvertinus Projektu keičiamų Ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokų nuostatų (toliau – Nuostatai) papildymo 6¹ ir 6² punktuose dėstomomis nuostatomis dėl konkrečių *maksimalaus ir minimalaus vidutinio mėnesinio kompensuojamojo uždarbio dydžių nustatymo* santykį su Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymu (toliau – įstatymas) bei jo pakeitimais, įsigaliosiančiais 2023 m. sausio 1 d. (Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 1, 5, 11¹, 16, 19, 20, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo priedu įstatymas Nr. XIV-1190 (toliau – Pakeitimo įstatymas), manome, kad dėl šių nuostatų nustatymo Nuostatuose kyla teisinio pagrįstumo bei tikslingumo klausimas. Galiojančio įstatymo 6 straipsnio 5 dalyje yra apibrėžtas *maksimalus kompensuojamojo uždarbio dydis*, kuris taikomas vaiko priežiūros išmokos dydžiui apskaičiuoti, o Pakeitimo įstatymu nustatyta įstatymo 24 straipsnio 7 dalies nuostata dėl apdraustojo asmens „vidutinio mėnesinio kompensuojamojo uždarbio, apriboto *minimaliu ir maksimaliu kompensuojamojo uždarbio dydžiu*, pagal kurį buvo nustatytas vaiko priežiūros išmokos dydis“ aiškiai nesieja apribojimo būtent su vidutiniu mėnesiniu kompensuojamuoju uždarbiu, todėl teikiamas reguliavimas gali būti suprantamas nevienareikšmiškai. Be to, Pakeitimo įstatymu įtvirtintoje įstatymo 24 straipsnio 5 dalyje yra nustatytas minimalus vaiko priežiūros išmokos dydis per mėnesį, kuris negali būti mažesnis už 6 bazinės socialinės išmokos (toliau – BSI) dydžius, todėl Nuostatų 6² punkto nuostatai dėl siūlomo analogiško 6 BSI dydžio minimalaus vidutinio mėnesinio kompensuojamojo uždarbio dydžio nustatymo trūksta siūlomo dydžio pagrindimo bei aiškumo, kuo remiantis tokį dydį siūloma nustatyti. Įvertinus tai, siūlome svarstyti galimybę atsisakyti 6¹ ir 6² punktų kaip nederančių su įstatymo nuostatomis bei galimybę inicijuoti Įstatymo pakeitimus aiškiai ir nedviprasmiškai sureguliuojant kompensuojamojo uždarbio dydžių nustatymą bei taikymą. Pastebime ir tai, kad Įstatymo 6 straipsnio 6 dalis nustato, jog „vidutinis mėnesinis kompensuojamasis uždarbis išmokoms apskaičiuoti nustatomas Ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokų nuostatuose nustatyta tvarka“, todėl poįstatyminiu teisiniu reguliavimu galėtų būti nustatoma, detalizuojama šių dydžių nustatymo tvarka, bet ne siūlomi konkretūs dydžiai.

2. Atsižvelgiant į tai, kad, vadovaujantis nuo 2023 m. sausio 1 d. įsigaliosiančia Lietuvos Respublikos darbo kodekso 133 straipsnio 1 dalimi, tėvystės atostogos gali būti skaidomos į ne

daugiau kaip dvi dalis, siūlome Nuostatų 49⁴ punkto nuostatą „tėvystės laikotarpį skaidyti į dvi dalis su pertrauka“ patikslinti, išbraukiant žodžius „su pertrauka“ kaip perteklinių.

3. Nuostatų 59¹ punkto nuostatą siūlome formuluoti aiškiau nustatant, kokios sąlygos turi būti vienu metu tenkinamos, kad kitas iš tėvų, įtėvių ar globėjų galėtų gauti vaiko priežiūros išmoką.

4. Siekiant dėstymo nuoseklumo, siūlome suvienodinti skirtingai Projekte vartojamas nuostatas „vaiką (vaikus)“, „vaiką ar vaikus“, „vaiko (-ų)“. Pastebime, kad pagal Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr.1R-298 (toliau – Rekomendacijos), 118 punktą, kita to paties žodžio giminės ar skaičiaus forma nustatoma skliaustuose pateikiant tos formos galūnę (pavyzdžiui, taip yra nustatyta Nuostatų 59³ punkte). Šiuo aspektu įvertintinas ir nuostatos „pranešimas (pranešimai)“ (Nuostatų 69.5, 70.4, 70.5 papunkčiai) vartojimas.

5. Nuostatų 59² ir 59³ punktų formuluotėse, vadovaujantis Rekomendacijų 121 punktu, reikia peržiūrėti ir suderinti tarpusavyje skaičių rašybą.

6. Pastebime, kad Nuostatuose nustatytais atvejais tvarkant asmens duomenis šių duomenų apsauga turi būti užtikrinama vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) nuostatomis. Reglamento (ES) 2016/679 5 straipsnio 1 dalies b punktas nustato, kad asmens duomenys turi būti renkami nustatytais, aiškiai apibrėžtais bei teisėtais tikslais ir toliau netvarkomi su tais tikslais nesuderinamu būdu (tikslų apribojimo principas). Pastebėtina, kad Nuostatuose nėra reguliavimo dėl asmens duomenų tvarkymo, nėra nustatytas asmens duomenų tvarkymo pagal Nuostatus tikslas ar tikslai. Be to, įgyvendinant Reglamento (ES) 2016/679 5 straipsnio 1 dalies c punktą, asmens duomenys turi būti adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslo, dėl kurių jie tvarkomi (duomenų kiekio mažinimo principas), t. y., turėtų būti užtikrinama, kad nebūtų renkami pertekliniai duomenys. Todėl siūlytina Nuostatus papildyti reguliavimu dėl asmens duomenų apsaugos užtikrinimo, kartu įvertinant ir tai, kad įgyvendinant Pakeitimo įstatymu nustatytą įstatymo 22 straipsnio 5 dalį bus tvarkomi specialių kategorijų asmens duomenys (sveikatos duomenys, duomenys dėl teistumo, įvaikinimo), kad įvaikinimo ar globos fakto nustatymui būtų pakankama pateikti tik įsiteisėjusio teismo sprendimo rezoliucinę dalį (o ne visą teismo sprendimą) arba pažymą iš teismo, patvirtinančią, kad asmuo buvo paskirtas vaiko globėju ar yra įvaikintoju. Šiame kontekste derėtų patikslinti ir galiojančių Nuostatų 74 punktą dėl pateiktų asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų kopijų darymo, pavyzdžiui, nustatant, kad padaromos dokumentų, išskyrus asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą arba Lietuvos Respublikos ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi Europos Sąjungoje, kopijos ir jie grąžinami pareiškėjui ar pan.

7. Atsižvelgiant į tai, kad tėvystės ir vaiko priežiūros atostogos suteikiamos tiek įvaikinimo, tiek ir globos nustatymo atveju, siūlome įvertinti Nuostatų 69.4, 69.5, 70.4, 70.5 papunkčių nuostatas dėl poreikio jas papildyti, nurodant ir vaiko globos nustatymo faktą pavirtinančio dokumento pateikimą.

8. Keičiamų Nuostatų 73-76 punktų nuostatas tikslinga peržiūrėti ir aktualizuoti, įvertinant tai, kad kreipiantis dėl socialinio draudimo išmokų dokumentai turėtų būti pateikiami Lietuvos

Respublikos viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnyje nurodytais būdais, įskaitant Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą, kartu įvertinant reikalavimo pateikti visų dokumentų originalus ar jų kopijas, patvirtintas oficialių institucijų, tikslingumą bei proporcingumą.

9. Siūlome peržiūrėti Nuostatų 83¹ punktą ir įvertinti antrosios - ketvirtosios pastraipų tikslingumą, nes vaiko priežiūros išmokos mokėjimas, atsižvelgiant į kitų gautų pajamų dydį, yra nustatytas Pakeitimo įstatymu tikslinamoje įstatymo 24 straipsnio 7 dalyje, todėl Nuostatuose galėtų būti tik detalizuojamas. Kartu pastebime, kad vertinamame punkte turėtų būti nuosekliai vartojama nuostata „(bendra šių išmokų suma)“.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Tatjana Knyzienė